

Oroszország

Készítette a Közigazgatási és Igazságügyi minisztérium E-közigazgatási
Szabad Szoftver Kompetencia Központja
Budapest, 2013

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Kódszám: EKOP–1.2.15

Ez a Mű a Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0 Unported
Licenc feltételeinek megfelelően szabadon felhasználható.

A dokumentum legfrissebb változata letölthető a honlapunkról:

<http://szabadszoftver.kormany.hu/>

Tartalomjegyzék

Oroszország

2008 áprilisában az orosz Információtechnológiai és Kommunikációs Minisztérium kiadott egy migrációs ütemtervet a közszféra szabad szoftverre állásához. Ez ugyan csak egy ajánlás volt a részükről, de alapot képezett a későbbi projektekhez és konkrét tervekhez.¹ 2009-ben elkezdtek az iskolák szabad szoftveres irányba mozdítását, amelynek keretében az ország 60000 iskolája számára biztosítottak Linux telepítő eszközöket, egy iskolai Linux változatot, valamint az Oktatási Minisztérium a tanárok képzését is megkezdte.² Az iskoláknak két éve volt eldönteni, hogy továbbra is Linuxsal dolgoznak, vagy pedig visszatérnek Microsoft termékekre. Visszámigrálás esetén azonban a licencköltségeket az iskoláknak kell vállalniuk, amelyre sok helyen nincs pénzügyi forrás.³ 2010-ben a kormány bejelentette, hogy elkezdik egy saját Linux változat fejlesztését.⁴ A saját Linux verzió melletti érvek között szerepelt a gyártófüggőség csökkentése és a számítógépes rendszerek biztonságának növelése.

A nyílt forrás felé vezető egyértelmű utat 2010 végén Vlagyimir Putyin államfő jelölte ki, amikor arra utasította a kormányhivatalokat, hogy 2015-ig álljanak át nyílt forráskódú szoftverek használatára.⁵ A 2010. december 17-én aláírt rendeletet megelőzően októberben már hallani lehetett arról, hogy a Microsoft termékek visszaszorítását tervezi a kormány, a rendelet viszont megerősítette a korábbi feltételezéseket. A nyílt forrásra állást 2011 második negyedétől tervezték, és a rendeletben rögzítették a negyedéves teendőket 2015-ig, a migráció befejezéséig. A 2010-es 2299p rendelet egy részletes, 25 pontból álló tervet tartalmaz határidőkkel, követelményekkel és a felelősök megnevezésével. A terv három részből tevődik össze: oktatás, technológia és szervezet. Annak ellenére, hogy elsősorban a kormányzati szabad szoftver használatra koncentrálnak, utalásokat tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy esetlegesen más területekre is kiterjedhet a szabályozás.⁶

Az oktatásra vonatkozó rész például a következő pontokat tartalmazza, amelyek különböző minisztériumok, mint például az Oktatási és a Kommunikációs Minisztérium között oszlanak meg:

- Oktatási programok és tanítási segédanyagok kifejlesztése és elfogadása, amelyeket középiskolákban, felsőoktatásban és egyéb szakképzéseken ajánlanak használni. Professzionális szakmai képzések biztosítása és a közszolgák képzése.
- Irányelvek előkészítése és elfogadása a felsőoktatási intézmények számára arra vonatkozóan, hogy az oktatásban használt kereskedelmi szoftvereket szabad szoftverekre cseréljék.
- A képzési követelmények átalakítása a kormány által tervezett átállásnak megfelelően. Olyan szakemberek képzése, akik képesek eligazodni a szabad szoftverek területén.

Vagyis a rendelet arra törekszik, hogy a teljes oktatási rendszerben, a közoktatástól a szakképzésig és a felsőoktatásig, a korábban megkezdett törekvések folytatásaként szabad szoftvereket használja-

¹ <http://robertogaloppini.net/2008/04/24/open-source-government-several-notes-on-the-russian-free-software-development-concept/>

² <http://profy.com/2009/08/20/russian-teachers-will-learn-linux-by-2010/>

³ <http://www.pro-linux.de/news/1/16618/linux-macht-schule-alt-veroeffentlicht-neue-schulversionen.html>

⁴ <https://joinup.ec.europa.eu/news/russian-government-invest-open-source-desktop>

⁵ <http://filearchive.cnews.ru/doc/2010/06/17/2299p.doc>

⁶ <http://timnegrissyscon.com/node/1660689>

nak, és létrejön egy szabad szoftverek karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges szakemberréteg is.

A 2010-es Vlagyimir Putyin által aláírt 2299p rendelet összefoglalóan a következő feladatokat tartalmazza:

- Adatbázis létrehozása, amely azokat a szabad szoftvereket foglalja magában, amelyek lefedik a végrehajtó hatalom tipikus feladatainak megoldásához szükséges eszközöket (operációs rendszer, meghajtók, szerver- és kliensalkalmazások). Az adatbázis negyedéves frissítése a tesztidőszakban. Nemzeti szoftvertároló létrehozása, a szoftverek listájának rendszeres frissítése.
- A használni kívánt dokumentumformátumok és dokumentumcserére szolgáló alkalmazások listájának összeírása, a megfelelő szoftverek továbbfejlesztése és bevezetése. A végső szoftverlistán szereplő alkalmazások bevezetése a végrehajtó és a pénzügyi hivatalokban 2014 harmadik negyedévére.
- Ajánlások kidolgozása a központi támogató központ, illetve a konzultációs és technológiai központ kialakításához 2011 közepére.
- A szabad szoftverek pénzügyi elszámolásához szükséges háttér kidolgozása. Annak megvizsgálása 2011 végéig, miként támogathatja az állam a projektnek megfelelő hazai és nemzetközi fejlesztéseket.
- Tervek kidolgozása az átállás megvalósításához a különböző részlegeken 2012 második negyedévére.
- Átállás nyílt dokumentumformátumok használatára 2014 harmadik negyedévére.
- Éves jelentés készítése a szabad szoftverek helyzetéről az oroszországi szövetségi hivatalokban.
- A megfelelő törvények előkészítése a jövőbeli szabad szoftveres migrációs tervek megalapozására.

Ha a rendeletben leírt feladatok megvalósulnak, akkor Oroszország egyike lesz a világ azon országainak, amelyek a legnagyobb arányban használnak szabad szoftvereket a közigazgatás és az oktatás területén. Bár Oroszországban a korábban elkezdett projektek nem voltak feltétlen sikeresek, ezen projekt megvalósulása a politikai támogatásnak köszönhetően biztosabb úton halad. Evgeny Morozov orosz akadémikus azt írta a Wall Street Journalban, hogy a kereskedelmi szoftverek licencköltségeinek megtakarítása csak egy a mozgatóerők közül. „Putyin döntésének okai nem tisztán gazdaságiak. A valódi ok valószínűleg a kereskedelmi szoftverektől való egyre nagyobb függésből adódó félelem. Különösen a külföldi beszállítók programjai aggályosak, amelyek hatalmas hatást gyakorolhatnak az ország nemzetbiztonságára”. Mások arra hívták fel a figyelmet, hogy a miniszterelnök környezetében lévő emberek pár hónappal korábban elkezdtek befektetni a nyílt forrással foglalkozó cégekbe. Például egy üzletember a francia Mandriva Linux-szolgáltatóból szerzett részesedést.⁷

A 2013 áprilisában megrendezett Russian Open Source Summit rendezvény témái (migráció az állami és pénzügyi szervezeteknél szabad és nyílt forráskódú szoftverekre, biztonságot biztosító eszközök és módszerek nyílt forrás alapokon, nyílt forrás a gazdaság különböző területein, szoftverfejlesztési problémák Oroszországban stb.) arról tanúskodnak, hogy a migráció folyamatosan zajlik, a felmerülő problémákat pedig próbálják megoldani. Az Oroszországban a nyílt forráskóddal és szabad szoftverekkel kapcsolatos jogi problémákat pedig egy 2013. januárban megjelent tanulmány foglalja össze.⁸

⁷ <https://joinup.ec.europa.eu/news/federal-administrations-russia-told-move-open-source>

⁸ Savelyev, A. (2013). Open Source: The Russian Experience (Legislation and Practice). Letölthető: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2207916